

COMMISSIE STEDELIJK WATER EN WATERSYSTEEM

Delft, 2 mei 2017

AAN DE VERENIGDE VERGADERING VAN DELFLAND

Advies van de commissie Stedelijk Water en Watersysteem, tevens **conceptverslag** van de vergadering op 2 mei 2017 over het aan haar voorgelegde voorstel van het college van dijkgraaf en hoogheemraden, ter behandeling in de Verenigde Vergadering op 18 mei 2017.

Aanwezig:

dhr. mr. M.A. Houtzager	hoogheemraad, voorzitter
dhr. dr. ir. A.J. Middendorp	hoogheemraad, vicevoorzitter
dhr. J.B. van den Berg	Ongebouwd
dhr. drs. L.W. Nanninga	Water Natuurlijk
dhr. J.H. Heijboer	AWPD
dhr. ing. L.G. Boekesteijn	AWPD
dhr. dr. P.A. Boot	PvdA
mevr. drs. E.E. Hijlckama-Vlieg	PvdA
dhr. P.J. van Adrichem	VVD
mevr. M.J. Hilders	VVD
mevr. drs. M.E.H. Koop	CDA
dhr. M.H.P. Janssen	CDA
dhr. T. van Heijningen	Bedrijfsgebouwd
mevr. P.J. Brocke	PvdD
dhr. H. Roeten	CU/SGP
dhr. F.M. Hoyneck van Papendrecht	50PLUS
mevr. mr. A.I.L. Kooiman	secretaris

Afwezig:

dhr. A. Aartsen	Natuurterreinen
-----------------	-----------------

Locatie: VV-zaal, Brassersplein Delft

01 Opening, vaststellen agenda

De voorzitter opent om 13.30 uur de vergadering en heet iedereen welkom.
De agenda wordt vastgesteld.

02. Vaststellen notulen van de vergadering van 21 maart 2017, inclusief toezeggingenlijst

De heer Van Adrichem stelt dat hij op pagina 5 tweede termijn de daar geformuleerde zin zo niet gezegd heeft. Er staat dat 'de financiering niet in overeenstemming lijkt', maar daar moet nog worden toegevoegd 'met de afspraken die gemaakt zijn in het coalitieakkoord'.

Mevrouw Van Hijlckama Vlieg vraagt naar aanleiding van de presentatie over peilbeheer of niet toch eerder in het proces dan bij een bestemmingsplan met een gemeente moet worden overlegd over een peilbesluit omdat een peilbesluit weliswaar de status heeft van een bestemmingsplan, maar een ander tijdslot.

De voorzitter stelt voor dit punt mee te nemen in de discussie over de Omgevingswet.

Mevrouw Van Hijlckama Vlieg vraagt naar aanleiding van het kustpact (pagina 6) of Delfland niet proactief in de lijst van uitgangspunten van de gemeente kan laten opnemen dat hoogbouw in de zeereep is uitgesloten. Zij vraagt of er geen relatie is tussen hoogbouw en waterveiligheid zoals haar door hoogleraar Bijker (TU Delft) eens was gezegd.

De voorzitter antwoordt dat hij dat persoonlijk wel zou willen, maar dat die relatie er niet is en dat Delfland dus hierop geen invloed kan uitoefenen. Hij daagt haar uit om hem informatie te leveren die dat verband wel kan aantonen. Mevrouw Van Hijlckama Vlieg doet dat graag.

De voorzitter antwoordt verder dat aan de voorkant van het proces met gemeentes in een omgevingsplan de waterschapsbelangen kunnen worden vastgelegd maar dat als in een gemeente in het bestemmingsplan hoogbouw is toegestaan, zoals in een aantal stedelijke duingebieden, dan alleen compensatie van zand kan worden geëist.

Mevrouw Van Hijlckama Vlieg vraagt naar aanleiding van het proefbaggeren (pagina 7) of niet altijd ook de bagger wordt geanalyseerd. Dan kan namelijk ook op een vislocatie blijken dat daar lood in zit. Nu lijkt het in de tekst alsof dat niet het geval is.

Pfh Middendorp antwoordt dat de bagger altijd wordt geanalyseerd.

Met deze wijzigingen wordt het verslag goedgekeurd.

03. Mededelingen

Pfh Middendorp deelt mee dat de nota Peilbeheer een periode is opgeschoven omdat er een reactie is gekomen van de gemeente Westland en het niet mogelijk bleek om deze reactie voor de commissiebijeenkomst van 2 mei te verwerken.

04.B Besprekstukken

04.B.01 Ontwerp Jaarverslag 2016 inclusief financiële jaarrekening (Voorstel 54779)

De voorzitter licht toe dat in deze commissie van het jaarverslag alleen de paragrafen 3.1 en 3.3 aan de orde zijn.

Mevrouw Van Hijlckama Vlieg vraagt (pagina 15) wat bedoeld wordt bij kennis en innovatie met tijdelijke waterkeringen die risicovol zouden zijn.

Verder vraagt ze wat de speerpunten zijn van Delfland bij de watertafels (pagina 16) en of Delfland ook effectief tot operationeel handelen kan komen als het erop aankomt.

Verder vraagt ze wat de prestatie-indicator strategisch omgevingsmanagement inhoudt.

De heer Van den Berg ziet nu al twee jaar de versterking van het laatste stuk van de Delflandse dijk op de agenda staan en hij vraagt waarom dat zo lang duurt en of dat veiligheidsrisico's met zich meebrengt.

Verder vraagt hij wat wordt bedoeld met de niet-waterkerende objecten in de waterkeringen en of het daarbij gaat om gevallen waarbij niet is gehandhaafd in het verleden.

Ten slotte vraagt hij een toelichting op de proef met 20 ha maaionderhoud.

De heer Boekesteijn vraagt of het niet mogelijk is om het geld dat bij andere projecten wordt overgehouden in te zetten voor de tekorten elders.

Mevrouw Koop vraagt hoe omgegaan wordt met de eigenaren van de niet-waterkerende objecten (pagina 15).

De acties met bewoners voor klimaatadaptatie vindt ze ook een kans om de awareness te verhogen. Ze vraagt wat precies de verwachte effecten daarvan zijn.

Verder vraagt ze of inspectie van kabels en waterkeringen mogelijk integraal plaatsvindt of dat dat nog gescheiden inspecties zijn.

Ze vraagt verder hoe de watertafels het urgentiegevoel ook bij de achterblijvende gemeentes kunnen verhogen.

Ten slotte leest ze dat door de toename van bouwinitiatieven de organisatie onder druk komt te staan en ze vraagt of hier op wordt geanticipeerd zodat dit niet tot vertraging gaat leiden.

De heer Van Adrichem complimenteert het bestuur met het halen van de begroting voor dit onderdeel. Hij ziet een kans om de awareness en het draagvlak bij de gemeentes te verhogen in de samenwerking bij de klimaatadaptatie.

De voorzitter antwoordt dat de VV weer op een aantal terreinen moet worden bijgepraat waaronder de nieuwe normering voor primaire keringen en over de regionale keringen waar de provincie toezicht op houdt. Van die laatste zijn er een aantal als risicovol benoemd, maar dat houdt in dat ze in 2021 weer op orde moeten zijn: er vallen dus niet zomaar gaten in. Bij de keringen waar vaak ook wegen op liggen, wordt samengewerkt met gemeentes zodat tegelijk kering en weg kunnen worden aangepakt. Het proces met gemeentes heeft de nodige tijd in beslag genomen omdat investeringen van gemeentes en Delfland op elkaar afgestemd moesten worden, maar dat overleg is nu afgerond en er kan de komende tijd tot uitvoering worden gekomen.

Hij antwoordt verder dat ook is gekeken of door middel van tijdelijke keringen investeringen uitgesteld konden worden. Gebleken is dat een directe en definitieve aanpak beter werkt. Bij calamiteiten zijn tijdelijke oplossingen zoals opblaasbare keringen en zandzakken nog wel in beeld. De dijkgraaf is daarvoor portefeuillehouder.

Hij antwoordt verder dat de watertafels voor Delfland een soort parapet zijn. Daar schuiven niet alleen gemeentes en het waterschap aan, maar ook waterleidingbedrijven. Het gaat daar, twee keer per jaar, niet om casussen maar over de hele breedte van een onderwerp. Daarnaast zit Delfland in een regulier bestuurlijk overleg met elke gemeente aan tafel waar de casussen worden besproken. Verder is er nog het ruimtelijk overleg met de provincie waarvan Adri Bom, die eerder deze commissie heeft voorgezeten, voorzitter is. Daar is vooral de inrichting van de nieuwe Omgevingswet een belangrijk agendapunt.

Hij antwoordt verder dat het bij strategisch omgevingsmanagement niet gaat om de Omgevingswet, maar om de aanpak van problemen in samenwerking met de omgeving. Als voorbeeld noemt hij kadeverbeteringen die door de tuinen van bewoners heen gaan. Daar worden avonden en keukentafelgesprekken georganiseerd om er samen uit te komen. Dat kan gaan om een schuurtje dat er zonder vergunning staat of een harde beschoeiing om te voorkomen dat een tuin in de watergang verdwijnt.

Hij antwoordt verder dat in principe Delfland aan de voorkant van bouwprocessen de dingen wil regelen. Daarbij heb je nieuwbouw, stedelijke vernieuwing en renovatie. Hij vindt dat het niet meer kan dat gemeentes daarover niet met Delfland in overleg gaan, maar dat komt nog steeds voor. Daarbij is het voor hem lastig dat hij nu nog alleen een wortel heeft en niet een stok. Een projectontwikkelaar kan nog steeds met minimale waterinspanning aan de bouwvoorschriften voldoen voor de Omgevingsvergunning. Hij wil daarom op termijn ook toe naar een aanpassing van het bouwbesluit zodat aanpassingen ook wettelijk kunnen worden afgedwongen. Dat proces loopt via de Unie, de VNG en het Rijk.

Hij antwoordt verder dat voor de laatste 50 m Delflandse dijk de starthandeling in de steigers staat omdat het werk is aanbesteed en gegund en bijna in uitvoering komt.

Hij antwoordt verder dat het bij de niet-waterkerende objecten om maatwerk gaat omdat een definitie moeilijk te geven is: sommige zijn functioneel voor het watersysteem, zoals gemaaltjes, andere zoals een schuurtje niet.

Hij zegt toe bij het verslag te zullen toelichten wat de proef inhoudt met de 20 ha maaibeheer.

Hij antwoordt verder dat als er vanuit Europa een aanwijzing komt dat we met de exoten iets moeten, zoals met de waterkreeften, Delfland dan aan de slag gaat. De aanpak kan in dat geval verschillen van die van de muskusrat omdat kreeften wel zouden kunnen worden vermarkt.

Hij antwoordt verder dat volgens de boekhoudregels van Delfland geld dat over is bij de investeringen niet mag worden gebruikt bij tekorten in de exploitatie.

Verder antwoordt hij dat de afgelopen jaren gewerkt is aan integraal toezicht. Hij noemt als voorbeeld dat de muskusrattenbeheerders ook op eventuele scheuren in de kade en op natuurvriendelijke oevers letten.

Hij antwoordt verder dat door de toename van bouwactiviteiten de druk op de afdeling Ruimtelijke Projecten en Planvorming toeneemt. Er zijn nu nog geen voorstellen om de formatie daar uit te breiden, maar op het moment dat de Omgevingswet wordt geïmplementeerd, kan dat alsnog gebeuren.

Hij antwoordt ten slotte dat niet alleen bij gemeentes het waterbewustzijn in relatie tot klimaatadaptatie kan worden vergroot, maar ook bij de bewoners. Hij noemt het voorbeeld van de wethouder in Leidschendam die nu afkoppeling op particulier domein gaat ondersteunen bij de aanleg van riolering die daardoor minder kan gaan kosten omdat daardoor minder hemelwater hoeft te worden afgevoerd. Die besparing komt weer terug in het rioolrecht dat een inwoner moet betalen.

De heer Nanninga vraagt een toelichting op de natuurvriendelijke oevers en op de natte ecologische zones.

De heer Roeten vraagt of de visie op bodemdaling die nu voor 2019 staat aangekondigd (pagina 24) naar voren kan worden gehaald. Hij vraagt verder hoe Rijnland en Schieland daarbij een rol spelen omdat zij met dezelfde problematiek te maken hebben.

De heer Van den Berg leest dat de watervlakte in 2016 voorbehoudelijke problemen heeft gezorgd maar hij mist de aanpak voor kroos.

Hij vraagt verder hoe Schieland en Rijnland deelnemen in de grondwater- en bodemdalingsproblematiek.

Hij vraagt ten slotte of de overschrijding op deze paragraaf wordt veroorzaakt door het Molenvlietproject.

Mevrouw Van Hijckama Vlieg leest dat het gebiedsproces in het Westland vorm begint te krijgen (pagina 24) en ze vraagt een toelichting daarop.

De heer Van Adrichem vraagt een toelichting op de overschrijding en de daarbij behorende risico's.

Pfh Middendorp antwoordt dat met alleen meters natuurvriendelijke oever aanleggen het doel niet wordt gehaald. Delfland is daarom begonnen met de 'groene motoraanpak'. In samenwerking met externen wordt gezocht naar mogelijkheden van aanvullende maatregelen om het doel te realiseren.

Daarbij wordt opnieuw bij natte ecologische zones gekeken wat het effect is en waar moet worden geprioriteerd om flora en fauna te optimaliseren.

Er wordt samengewerkt met gemeentes zodat zowel boven als onder water tot herinrichting kan worden gekomen. Ook drijvende eilanden zijn in beeld. Hij komt er uitgebreid op terug in de informatieve VV die daarvoor in juni staat gepland.

Hij antwoordt verder dat ook over het grondwater en de bodemdaling een informatieve VV wordt gehouden. Daar beginnen de contouren in beeld te komen. Bij analyse van gevallen blijkt dat Delfland vaak wel invloed heeft, maar dat het waterschap vaak niet trekker is bij een oplossing. Het is ook van belang om te beseffen, dat bodemdaling die een keer opgetreden is, niet terugveert als het waterpeil wordt verhoogd.

Hij antwoordt verder dat met Deltares wordt onderzocht wat bodemdaling over dertig jaar inhoudt in de graslandpolders van Midden Delfland en dat met gemeente De Lier wordt gekeken, in een binnen stedelijk zettingsgevoelig gebied, in hoeverre de zetting door het grondwater wordt veroorzaakt.

Hij antwoordt verder dat bij de grondwatervisie onder andere wordt samengewerkt met Rijnland en Schieland in het platform **Slappe Bodem** ('heel Holland zakt'). De overheid heeft dit probleem eerder naar de lokale overheden geschoven, maar bij oriënterend onderzoek wordt een bedrag van 61 miljard genoemd voor oplossingen uit te voeren voor 2050. Het probleem lijkt daarmee niet binnen de macht van lokale partijen alleen oplosbaar.

Hij antwoordt verder dat een hoger bedrag is begroot voor bestrijding van watervlakte omdat het harder groeit dan voorzien en ook in toekomst waarschijnlijk voor de nodige overlast zal zorgen zoals nu al het geval is in het zuiden van het land.

Hij wil dit najaar een ambtelijke aanzet maken voor beleid op exoten, waarbij rekenschap wordt gegeven van het feit, dat per 1 januari 2017 het rijk de verantwoordelijkheid voor exotenbeleid gedecentraliseerd heeft naar de provincies. Voor aanpak van overlast gevende soorten kijken de provincies naar waterschappen en gemeenten om de bestrijding uit te voeren.

Hij antwoordt verder dat met vier gemeenten ondertussen afspraken zijn gemaakt over kroosverwijdering naar aanleiding van de overlast van vorig jaar.

Hij zegt toe te zijner tijd die afspraken te zullen toelichten.

Hij zegt toe bij het verslag te zullen beantwoorden wat speelt bij het mogelijk niet vervangen van een gemaal in de Schieveense polder.

Hij antwoordt verder dat er geen sprake is van een overschrijding van het budget voor watersysteem maar van een lichte onderschrijding. Er zijn namelijk uitgaven voor het Molenvlietpark naar voren gehaald uit de volgende periode.

Deze paragrafen van het jaarverslag worden als hamerstuk aan de VV voorgelegd.

04.B.07 Visie grondwaterbeheer (Voorstel 55017)

Mevrouw Van Hijlckama Vlieg vindt het goed dat er met waterschappen wordt samengewerkt en dat het beheer wordt ingevuld, maar zij mist het kwalitatieve grondwaterbeheer. Ze vraagt verder wat de relatie tussen grondwater en oppervlaktewater is en wil graag weten hoe Delfland aankijkt tegen de grote hoeveelheid onttrekkingen van grondwater in het Westland.

Ze vraagt verder wat duurzaam benutten van grondwater inhoudt. Verder vraagt ze of Delfland nog op tijd is later als het nu een vrij passieve houding aanneemt en meer naar gemeentes kijkt wat betreft verantwoordelijkheid.

De heer Van den Berg vindt het goed dat kennis en ervaring worden gedeeld. Hij mist nog een duidelijke koers m.b.t. de vraag wat in stand zou moeten worden gehouden. Hij vraagt om welke dieptes het gaat en vraagt zich ook af of de onttrekkingen in het Westland wel een taak van Delfland zouden moeten zijn.

De heer Roeten mist een evaluatiemoment en vraagt wanneer dat is gepland. Hij mist verder het verband met de omgevingsplannen van gemeentes en met de Omgevingswet. Hij vraagt verder welke handhavinginstrumenten Delfland heeft.

Hij vraagt verder welke afspraken er met gemeentes zijn gemaakt, of het Rijk niet ook een rol speelt in het onttrekken van bodemenergie en of de gegevens van het grondwatersysteem openbaar (internet) beschikbaar komen of afgeschermd.

De heer Heijboer vindt het jammer dat het stuk nog scherpste en daadkracht mist omdat burgers nu nog vaak van het kastje naar de muur worden gestuurd bij grondwaterproblemen. Hij vraagt of er een centraal loket kan komen. Hij vraagt wat Delfland vindt van het versnipperde grondwaterbeheer (pagina 6). Verder vraagt hij een toelichting op de handhaving.

Mevrouw Koop vraagt een toelichting op de relatie met bodemdaling.

Verder vraagt ze hoe in de praktijk de zorgplichtverantwoordelijkheid eruit zou moeten zien. In het geval van een individuele burger is het wel logisch dat die zijn kelder zelf watervrij moet houden, maar in het geval van grondwater bij DSM ziet dat er weer anders uit. Ten slotte vraagt ze hoe de eventuele financiering plaatsvindt van het voornemen tot het beperken van schade, het voorkomen van schade en het compenseren ervan.

Mevrouw Hilders ziet het voorstel niet als visie maar als een opsomming van de huidige situatie waarbij verantwoordelijkheden, wetsartikelen en beleidsvelden niet helder zijn omschreven. Ook mist een afwegingskader, een toelichting en een inwerkingtredingstraject. Vaststelling zou ook het intrekken van de beleidsnota van 2012 inhouden. Zij vraagt zich daarom af welke beleidsruimte Delfland hiermee neemt en dat houdt voor haar een rechtspositioneel risico in dat er mogelijk ongewild verantwoordelijkheid naar het waterschap wordt toegenomen. Zij wil daarom niet dit stuk als beleid laten vaststellen.

Mevrouw Brocke vraagt naar het vervolg van deze nota.

De heer Nanninga deelt de meningen over onduidelijkheid en ziet dit als een eerste aanzet om tot beleid te komen. Dat komt ook omdat dit onderwerp eerder min of meer over de heg is gegooid door de provincie.

Hij vraagt verder wanneer er meer bekend wordt over handhaving en hoogte van straf in verhouding tot de overtreding.

Pfh Middendorp antwoordt dat in de Waterwet van 2008 voor het eerst een (onduidelijke) rol voor de waterschappen voor grondwater is benoemd. De laatste jaren zijn de drie waterschappen in deze regio begonnen daaraan invulling te geven met visievorming.

De reden dat zorgvuldig te werk wordt gegaan, is dat de verantwoordelijkheden bestuurlijk ingewikkeld liggen, dat grondwater technisch lastig valt te begrijpen en te sturen omdat het op verschillende niveaus verschillende kanten uitstroomt, en dat grondwaterkwaliteitsproblemen zoals door bodemvervuiling lastig en tegen hoge kosten moeten worden aangepakt. Hij antwoordt verder dat hij inderdaad schade zou willen voorkomen, beperken en compenseren, maar hij weet nog niet hoe. In dat verband vindt hij het bijvoorbeeld een rare situatie dat in het voorjaar met drainage ervoor wordt gezorgd dat het grondwater zo snel mogelijk wordt afgevoerd, maar dat dan in de zomer er watertekort ontstaat waardoor extra water moet worden aangevoerd. Hij antwoordt verder dat de relatie tussen oppervlaktewater en grondwater niet altijd eenduidig is te leggen.

Hij ziet dit daarom als basisdocument en als opmaat naar een proces in het komende jaar met de gemeentes en provincie om er verder handen en voeten aan te geven.

Hij antwoordt verder dat hij een centrale regelkamer nog niet direct ziet ontstaan, maar dat dat op langere termijn een mogelijke uitkomst is uit het overleg.

Een volgende stap in het proces ziet hij over ongeveer een jaar plaatsvinden.

Verder antwoordt hij dat de verdeling op hoofdlijnen nu is dat bij grote onttrekkingen de verantwoordelijkheid bij de provincie ligt, bij de kleinere hoeveelheden bij de gemeente en in het buitengebied bij Delfland. Hij antwoordt verder dat de onttrekkingen van grondwater in het Westland onder de verantwoordelijkheid van de provincie vallen. Er zou daarbij een verband kunnen zijn met de bodemdaling. Hij ziet vanuit de samenleving de belangstelling voor dit soort vragen toenemen waardoor mogelijk op termijn verder in die richting onderzoek kan plaatsvinden.

Hij antwoordt verder dat er op termijn een relatie ligt met omgevingsplannen en de Omgevingswet maar dat op dit moment nog niet duidelijk is wat er uit het proces komt en welke middelen daaraan gekoppeld zijn. Hij antwoordt verder dat er wel wat moet gebeuren, maar dat haast ook niet direct geboden is, omdat dit beleidsveld al zevenhonderd jaar min of meer op zijn beloop wordt gelaten.

Na een schorsing voor de vorm van vaststelling van het voorstel stelt hij voor om de titel van het voorstel te handhaven, maar het voorstel door D&H voor kennisgeving te laten vaststellen en het mandaat erbij te geven de notitie verder uit te werken. De oude beleidsnotitie zal dan van kracht blijven. Hij doet dit voorstel onder voorbehoud van een akkoord van Delflandse juristen. Daarmee wordt door de commissie ingestemd.

Het voorstel wordt, onder dit voorbehoud, als hamerstuk voorgelegd aan de VV.

04.B.08 Vaststellen beleidsvisie Muskusrattenbeheer West en Midden Nederland 2017-2020 (Voorstel 57616)

De heer Van den Berg vindt samenwerking een goede zaak, maar vraagt hoe aandeel en vangsten zich nu met elkaar verhouden. Hij vraagt verder of bij de aanleg van natuurvriendelijke oevers deze ook minder aantrekkelijk zouden kunnen worden gemaakt voor muskusratten. Hij vestigt er de aandacht op dat herintroductie van bever en otter op zich aardig is, maar dat het niet uit de hand moet lopen nu de populatie voorzichtig begint toe te nemen.

De heer Roeten vraagt waarom de commissie nu pas de stukken krijgt terwijl de verplichting al op 1 januari 2017 is aangegaan. Verder vraagt hij waarom in het stuk verder vooruitgekeken wordt dan de samenwerking die tot 2019 is vastgelegd.

De heer Heijboer vraagt naar de mogelijkheid alle plaagdieren tegelijk aan te pakken binnen dit samenwerkingsverband.

De heer Van Adrichem vindt het reduceren van de populatie tot nul een goed idee.

De heer Hoyneck van Papendrecht leest dat er mogelijk strategische aanpassingen volgen na de veldproef. Hij vraagt daarom of er al voorlopige resultaten van bekend zijn.

De heer Janssen vraagt of een dergelijke soort samenwerking ook zou kunnen worden doorgetrokken naar beheer van ganzen. Verder vraagt hij of er in dit samenwerkingsverband momenten zijn waarop kan worden bijgestuurd, mocht dat nodig zijn.

Hij vraagt verder of natuurvriendelijke oevers niet vaker kunnen worden gemaaid om het zicht op muskusratten te verbeteren. Ten slotte vraagt hij wat de vangstcijfers zijn in verhouding tot de kosten en of daar trends uit af te leiden zijn.

Mevrouw Brocke vindt dat gezien het kleine aantal muskusratten dat wordt gevangen en de hoge bijdrage, Delfland uit dit samenwerkingsverband zou moeten stappen. Verder vindt ze dat moet worden bekeken of het herstellen van de schade financieel niet opweegt tegen de kosten van de bijdrage.

De heer Van Heijningen vraagt hoe een combinatie te maken is met exotenbeheer omdat nu wordt gevraagd aan de vangers om zich in te spannen om hun eigen werk overbodig te maken.

Mevrouw Van Hijckama Vlieg wil zo snel mogelijk tot realisatie komen en vraagt daarbij blijvend aandacht voor het beheersen van de overhead in dit samenwerkingsverband.

De voorzitter antwoordt dat wordt samengewerkt onder gemene rekening, wat inhoudt dat het personeel bij Stichtse Rijnlanden in dienst is en dat de andere waterschappen meebetalen aan de kosten. Deze aanpak wordt ook in het oosten van het land gevolgd.

Er wordt dus gestuurd op doelmatigheid en kostenbewustzijn van de organisatie door de betrokken bestuurders.

De aanpak van dit probleem kan alleen in solidariteit plaatsvinden omdat muskusratten zich niks aantrekken van waterschapsgrenzen. De verdeelsleutel daarvoor is eerder vastgesteld en daaraan kan niet worden getornd.

Wel moet worden nagedacht over hoe je je personeel te zijner tijd gemotiveerd houdt door het op andere plaatsen in te zetten als door intensivering van vangen de populatie beter kan worden beheerst.

Hij antwoordt verder dat inderdaad bij bevers opgelet moet worden omdat die in het oosten van het land al voor aanzienlijke schade hebben gezorgd. Over beheersing wordt daar al gepraat in overleg met de Duitsers.

Hij antwoordt verder dat de afspraak tot 2019 loopt omdat Amsterdam in verband met zijn hoge bijdrage niet verder vooruit wil kijken dan dat jaar.

Verder antwoordt hij dat het belang van natuurvriendelijke oevers die aangelegd worden voor een ecologische verbetering van de waterkwaliteit en de KRW botst met dat van de beheersing van muskusratten en dat het hier dus schipperen is.

Hij antwoordt verder dat uit de veldproef al wel is gebleken dat niets doen, zoals in een gebied in Noord-Holland is beproefd, tot een enorme toename leidt van muskusratten en dus van schade. Vangen blijft dus nodig want verdediging van waterkeringen is te duur.

Hij antwoordt verder dat in het coalitieprogramma niet is gekozen voor een algemene exotenaanpak.

De heer Heijboer stelt dat daarmee mogelijk meer baanzekerheid kan worden geboden voor de vangers.

De voorzitter zegt toe om in het muskusrattenoverleg te zullen vragen wat de andere partijen van een algemene aanpak van exoten in dit samenwerkingsverband vinden, maar hij wijst er wel op dat het dan ook om planten en vogels kan gaan.

Hij zegt toe een overzicht te zullen sturen van de aantallen gevangen muskusratten in Delfland over de afgelopen vijf jaar.

Het voorstel wordt als hamerstuk voorgelegd aan de VV.

04.B.09 Aanpak Klimaatadaptatie Delfland (Voorstel 57655)

De heer Nanninga merkt op dat hij zelf zijn hemelwaterafvoer heeft afgekoppeld naar zijn tuin. Hij vraagt hoeveel Delfland denkt te gaan verdienen voor de gemeente en voor haar eigen zuivering en of daar op korte termijn een onderzoek naar kan komen.

De heer Janssen vindt het een goed stuk en ziet dit als een kans om de awareness te verhogen. Hij mist nog concrete stappen met een planning. Het waterlabel vindt hij wat te veel op het energielabel lijken waarmee hij verwarring verwacht. Hij ziet meer in een keurmerk waarmee goed klimaatgedrag wordt beloond. Hij vraagt of met de kennisinstellingen de hele watersector wordt bedoeld.

De heer Hoynk van Papendrecht hoopt dat ook op het niveau van woningbouwcorporaties en bewonersverenigingen activiteiten worden ontplooid en hij vraagt of er al voorbeeldprojecten zijn.

De heer Van Adrichem vindt het een goed voorstel. Hij ziet wel een paar stellingen staan die de keuzevrijheid nogal aantasten zoals de 'tegels de tuin uit'. Daar zijn meer oplossingen voor te bedenken. Hij denkt dat nog wel een slag gemaakt moet worden bij de gemeentes wat betreft motivatie.

De heer Boekesteijn stelt dat voor dit soort collectieve dingen zoals afvalscheiding de motivatie van vooral burgers erg belangrijk is. Hij vraagt dan ook of wel kan worden volstaan met de 4 fte die nu wordt gevraagd. Ook bij projectontwikkelaars zit dit gedachtegoed nog niet tussen de oren. Dat heeft hij in het Westland gezien bij een onlangs gepresenteerd nieuwbouwplan.

De heer Roeten vraagt wat de pilot tot nu toe heeft opgeleverd en wat de vervolgstappen zullen zijn. Hij leest dat de organisatie in 2020 geïmplementeerd moet zijn. Naar aanleiding daarvan vraagt hij of de ambitie kan worden bijgesteld zodat een versnelling mogelijk is.

Hij vraagt verder welke criteria worden gebruikt om te bepalen of een plan klimaat adaptief is. Hij vraagt verder of het communicatieplan verder kan worden geconcretiseerd. Ten slotte vraagt hij of aanpassing van de bouwregels niet wordt bepaald in de Tweede en Eerste Kamer.

De heer Van den Berg vindt de aandacht voor waterbewustzijn prijzenswaardig en hij ziet het ook wel gebeuren in nieuwbouw, maar in geval van oude stadswijken zal dat nog moeilijk genoeg worden. Hij waarschuwt voor afkoppelen alleen omdat dat afwentelen betekent op de polderwatergangen en dus op de gemalen waarmee het probleem alleen maar verplaatst. Er moet dus ook aandacht zijn voor sponswerking zodat het water langer wordt vastgehouden.

De heer Boot vindt het een vernieuwend en goed onderbouwd stuk. Het gaat vooral in op de facilitering en minder op de verhouding met de hogere overheden. Er kan druk worden uitgeoefend om de bouwregelgeving aangepast te krijgen en wellicht zijn er ook experimenten mogelijk die het Rijk omarmt. Aan die kant van het verhaal kan nog wat meer aandacht worden gegeven.

Hij vraagt verder wanneer de stresstests worden gedaan en hoe integraal die plaatsvinden. Hij wil bijvoorbeeld weten of elektriciteitsuitval door wateroverlast, waardoor gemalen ermee kunnen stoppen, daarbij in beeld is.

Hij vindt verder dat het verschil tussen het voorstel en de bijlage met actieplan toch nog groot is. Hij zou daar wat meer willen zien over de afstemming met andere waterschappen en acties in Unieverband.

De voorzitter merkt op dat het hier om een nieuwe tak van sport gaat en dat daarom het verhaal met doelstellingen en tijd goed in cijfers kan worden uitgedrukt.

Het gaat erom een beweging op gang te brengen waarbij in eerste instantie ook van onderop de zaak in beweging moet worden gebracht. Omdat we verder op andermans domein bevinden moeten we onze eigen gebouwen, bijvoorbeeld met groene daken, ook zeker laten voldoen aan de nieuwe aanpak.

Het gaat daarbij om het vasthouden van water en niet het alleen maar afvoeren via de polder. Hij noemt als goed voorbeeld het Spartastadion waar onlangs de regenwaterafvoer van het riool is afgekoppeld en nu de grond in wordt geleid zodat het zomers kan worden gebruikt voor het besproeien van de oefenvelden waarvoor eerder drinkwater werd gebruikt.

Hij voelt zich hiermee de bringer van een goede boodschap die voor allen voordeel op kan leveren en vindt het als zodanig daarom ook geen verhaal van links of rechts, maar om dat te laten doordringen moet nog wel een knop om in de hoofden van meerdere partijen zoals

gemeentes en projectontwikkelaars zodat het te zijner tijd in het handboek stadsinrichting wordt opgenomen. Hij roept ook de commissieleden op mee te helpen om die bewustwording op gang te brengen.

Hij antwoordt verder dat een keurmerk of waterlabel niet eens zoveel hoeft te kosten afhankelijk van de status en als het digitaal wordt ingevoerd.

Hij antwoordt verder dat de subsidieregeling voor afvoer van regenwater die eerder door Delfland werd ingezet weinig werd gebruikt omdat deze te bureaucratisch was en te weinig bekend. Nu hebben we een stimuleringsregeling die makkelijker werkt en zijn er al een paar scholen die daarvan gebruik hebben gemaakt Met als gevolg dat andere scholen ook die kant op willen. Verder is er het voorbeeld van het polderdak op een parkeergarage waar de vereniging van eigenaren niet en gemeente samen nog niet de laatste stap konden zetten, omdat voor lekkage werd gevreesd en waar de stimuleringsregeling de laatste stap mogelijk maakte. Hij antwoordt verder dat de corporaties nog niet goed aangesloten zijn omdat die financieel nog in zwaar weer verkeerden, maar daar hoopt hij binnenkort ook verder mee te kunnen overleggen. Er wordt overigens nog steeds naar een bewonersinitiatief voor de eerste klimaatstraat gezocht.

Hij antwoordt verder dat niet alleen op tegels wordt gericht maar ook op wat er onder zit, want daar zou je natuurlijk ook water kunnen bergen. Overigens wil niet iedereen tegels want de actie 'Tegel uit de tuin' heeft in Den Haag maar liefst 70.000 tegels opgeleverd. Maar ook daar ligt nog missiewerk bij tuincentra en bij hoveniers.

Er is ondertussen een 'community of practice' opgericht waar kennis en ervaring over klimaatadaptatie worden gedeeld.

Hij antwoordt verder dat hij zijn presentatie bij gemeentes begint met het voorbeeld van Kopenhagen waar een clusterbui 1 miljard euro schade heeft veroorzaakt, omdat door waterschade de stad een week zonder stroom zat. Dat kan morgen ook in Den Haag gebeuren. Wat betreft besparingen kan op hoofdlijnen worden gesteld dat bij de zuivering 30% van het aanbod hemelwater is. De kosten voor zuivering zijn ongeveer 120 miljoen euro per jaar. Dus daar is wel enige ruimte. Als verder wordt ontschot in verantwoordelijkheden dan kan ook in het rioolsysteem van de gemeente worden geïnvesteerd als dat voor de zuivering voordelen oplevert. Een gemeente is op termijn ook nog eens van de overstortproblemen af als het water beter in de wijk wordt vastgehouden.

Verder antwoordt hij dat Delfland met de gemeente Pijnacker-Nootdorp werkt aan een klimaatplan dat als voorbeeld kan gaan dienen voor andere gemeentes.

Voor de communicatie rekent hij toch vooral ook op de rijksoverheid omdat een communicatieplan per waterschap overdreven en duur zou zijn. Dat geld kan beter aan maatregelen worden uitgegeven.

Het voorstel wordt als hamerstuk voorgelegd aan de VV.

04.H Hamerstukken

05. Ingekomen stukken

05.01 Nieuwsbrief bochtafsnijding Delftse Schie

05.02 Stand van zaken project SCHOON

06. Rondvraag en sluiting

De heer Nanninga vraagt of er bericht is over de NAM-boringen. Pfh Middendorp antwoordt dat er geen nieuws is.

De heer Heijboer vraagt waarom het laatste 50 m van de Delflandse dijk bij Schiedam nog niet uitgevoerd is, terwijl op 9 november in deze commissie werd gemeld dat dat binnen vier weken het geval zou zijn.

De voorzitter antwoordt dat die afspraak er anders uitzag en dat werd gericht op begin 2017 voor uitvoering. Hij zegt toe bij het verslag te zullen toelichten hoe de planning is verlopen.

De voorzitter sluit om 17.00 uur de vergadering
Aldus vastgesteld in de vergadering van de commissie Stedelijk Water en Watersysteem d.d.
2 mei 2017.

De Voorzitter,

De Secretaris,

dhr. mr. M.A. Houtzager

mevr. mr. A.I.L. Kooiman